

Kampanju neće

INTERVJU

• Uredništvo Dnevnog lista

ZAGREB - Nadan Vidošević, neovisni kandidat za predsjednika Hrvatske, u razgovoru za Dnevni list kaže da je danas na djeleu projekt stvaranja „treće Hrvatske“, odnosno Hrvatske koja će živjeti od svoga rada. Ističe da mu je velika želja da ljudima vrati samopouzdanje.

• **Zašto ste se odlučili kandidirati za predsjednika Hrvatske?**

- Nakon rata, odnosno odmah nakon "Oluje", izišao sam iz politike i otišao u gospodarstvo i sve dosad sam bio gospodarstvenik, koji se nije aktivno bavio politikom. Međutim, danas je Hrvatska realno ekonomski ugrožena i niz je pokazatelja za tu konstataciju. Nakon rata ovo je najveće iskustvo za Hrvatsku i svatko tko može doprinijeti boljitku, morao bi se uključiti. I zato smatram da je moje uključivanje u politiku moralni čin. Danas na djeleu imamo projekt stvaranja „treće Hrvatske“, dakle Hrvatske koja će živjeti od svoga rada, a to je najveći izazov ove generacije.

• **Koji su osnovni ciljevi Vaše kampanje?**

- Vratiti ljudima samopouzdanje. Veliki broj hrvatskih građana danas se svako jutro budi s malodušjem, to se osjeća i kada razgovarate s njima, osjeti se i u medijima, jednostavno, vidi se jedna beznadnost i depresivno stanje. Logično, takvo loše stanje polako s individualca prelazi na kolektiv. Nije lako svako jutro razmišljati kako otplatiti kredit za stan, strahovati hoćete li ostati bez posla, sve su to stvari s kojima se ljudi dnevno susreću i naravno da to utječe na čitav kolektiv. Sad je ključno pitanje kako vratiti ljudima samopouzdanje. Svi mi kao nacija godinama smo živjeli od, procjenjuje se, sedam milijardi tuđeg novca godišnje, dakle, ili privatizacijskih prihoda, inozemnih kredita ili doznaka od dijaspor. Sad odjednom treba pobeći živjeti od vlastitog organiziranog rada. Hrvatska im puno vrijednih ljudi, ali problem je nepostojanje organiziranog rada. Takav rad donijet će rezultate na svim razinama društva i moj glavni fokus tijekom kampanje je zapravo želja da uvjerim ljude da se sa svojom glavom i radom, koji će biti na podlozi jasne vizije, može uspjeti. To su temeljne stvari, to je pitanje mentaliteta koji je najteže mijenjati. Ali to je jedini put do uspjeha.

• **Mislite li da će se Vaš**

izlazak iz HDZ-a odraziti na raspoloženje birača?

- To uvijek može utjecati na određeni krug birača. Međutim, ja se nikad nisam odriicao HDZ-a, nikad! Dvadeset godina sam u toj stranci i prošao sam s njom sve uspone i padove. Kada je moja stranka bila na koljenima, kada su je mnogi napuštali, bio sam jedan od rijetkih koji se, dok je vladala koalicijska vlast suprotnog predznaka, zalagao za interese stranke i objašnjavao da Hrvatska ne može biti bez uredne socijaldemokracije, ali isto tako da ne može biti bez desnog građanskog centra. Iz tog stava sam iskreno branio stranku, dakle u vrijeme kada je bila doista na koljenima, kada su je se mnogi odriicali, kada je sišla ruka s prsiju dok se

dvadeset godina, sjetit će te se, govorilo se o civilnom društvu, o Europi, o vrijednostima demokracije. To je bio ideal koji je okupio različite ljude, koji nisu bili homogeni, istog političkog profila, ali su imali isti cilj - hrvatsku državu! Stalno ponavljam, ne možete biti demokrat na općoj političkoj sceni a netolerantni u vlastitoj sredini. Demokrat ili jeste ili niste. Prema tome, to je zapravo veliki izazov za novo HDZ-ovo vodstvo danas i teško je suditi kako će to utjecati na moju kandidaturu. Ali ono što ću ja govoriti pomoći će i HDZ-u da se nastavi proces njegove demokratizacije. U meni će HDZ uvijek imati čvrst oslonac u smislu potpore onog što sam radio u HDZ-u kao demokratskoj stranci desnog centra.

• **Kako ocjenjujete politiku Hrvatske prema Hrvatima u BiH?**

- Hrvatska je politika imala dvije bitne faze kada su u pitanju odnosi prema BiH. Razdoblje rata i oslobodilačkih borbi, onoga što se događalo u smislu slobode, i ta zajednička borba je u konačnici omogućila i mir na prostorima i RH i BiH. Nažalost, bila je prućena i s dijelom tutorstva Zagreba prema Hrvatima iz BiH.

• **Možete li to malo pojasniti?**

- Vrlo jednostavno. Kad god je hrvatska politika iz Zagreba upravljala interesima Hrvata u BiH, to je završavalo loše. Međutim, onda se dogodio potpuni zaokret. Dogodio se razdoblje ignoriranja ili pranje ruku, možda i opravdano iz straha da se ne vrate reminiscencije na neka loša iskustva od prije. Kada s jedne strane prema istom narodu primjenjujete potpuno tutorstvo, a s druge strane potpuno pranje

HDZ

Nikad se nisam odriicao HDZ-a, nikad! Dvadeset godina sam u toj stranci i prošao sam s njom sve uspone i padove.

svirala himna.

• **A danas?**

- Sad je došlo vrijeme izbora i mislim da predsjednik Republike doista mora biti predsjednik svih građana. To je načelan stav. Dakle, izišao ja iz stranke danas ili za par mjeseci, nije bitno, uz još jedan dodatak koji je u ovom slučaju bitan. Ono što se dogodilo na posljednjem Općem saboru HDZ-a je nešto što je svakog HDZ-ovca koji je u startu krenuo s HDZ-om moralo zasmetati. Kada smo mi počeli kao narodni pokret, na tom prvom općem saboru prije

Moramo gledati prema naprijed

Kao predsjednik HGK mislite li da Hrvatskoj neće trebati puno vremena da se adekvatno suprotstavi udarima globalne ekonomske krize?

- Globalna kriza je na vidjelo izbacila hrvatsku krizu. To je ono što je dobro u globalnoj krizi. Davno sam rekao, naravno uz dosta "ograda", kamo sreće da je globalna kriza krenula deset godina ranije. Mnoge stvari bi danas u Hrvatskoj izgledale bolje. Ali dobro. Za prolivenim mlijekom ne valja plakati. Moramo gledati prema naprijed i ispunjavati zadatke koje se pred nama.

Hoću voditi u BiH

Izlazak iz krize neće biti lak

Za koliko se vremena može očekivati da Hrvatska krene bržim tempom u procesu gospodarskog ozdravljenja?

- Činjenica jest da se nagovještaj izlaska iz globalne krize na američkom kontinentu očekuje negdje u sljedećoj godini. Znači, europski kontinent taj proces bi mogao zahvatiti negdje u 2011. ili za dvije do tri godine Hrvatska bi se mogla naći u situaciji postupnog gospodarskog oporavka. Ne zavaravajmo se, izlazak iz krize neće biti lak niti će se dogoditi preko noći, jer mi smo zadržali i našu djecu, ne samo sebe. Hrvatska je dužna više od 40 milijardi eura i jasno je da je pred nama dug i mukotrpan put. Ali nije toliko važno hoće li preko noći izići iz krize, koliko su važni trendovi. Ako okrenemo trendove u pozitivnom smjeru, onda je to već veliki uspjeh. Znači, psihološki je važno kod ljudi da prepoznaju pozitivne trendove. Primjerice, kada imate i netko vam počne umanjivati, vi ste potpuno nesretni, a kad nemate a znate da ćete imati i osjećate da ćete imati, onda se osjećate jako dobro.

ruku, onda niste dosljedni. To su dva ekstrema koja nisu dobra. Hrvatski narod ima dvije države. Jedna je Hrvatska, druga je BiH. Ne samo zato što je to ustavno zajamčeno, nego smatram da je to moj narod. Bez Hrvata, koji su autentičan i konstitutivan narod u BiH, BiH ne bi bila ono što jest, ni povijesno ni u suvremenom smislu, a ni u budućnosti. Međutim, hrvatski narod ne može rasti i razvijati se ako ne ojačaju autentične strukture Hrvata u BiH. Tamo mora izlaziti njihova snaga i oni ne mogu dolaziti konstantno po mišljenje u Zagreb, kao što hrvatsko vodstvo ne smije izbjegavati izravan kontakt s vodstvom Hrvata u BiH na onim pitanjima koja su od interesa Hrvata i drugih dvaju naroda. Puno je takvih pitanja, infrastruktura, zdravstvo, obrazovanje... Sve ono gdje Hrvatska može i mora pomagati Hrvate u BiH i BiH iz praktičnog razloga - jer je BiH jedinstven ekonomski prostor s hrvatskim prostorom. I to je zapravo ekonomska. Nama je itekako stalo da BiH prosperira. Zagovornik sam snažnog povećavanja graničnih zupanja s obje strane. Prema tome, iz faze tutorstva i pranja ruku moramo preći u fazu konstruktivnog dijaloga, aliravnopravnih partnera. Političko vodstvo Hrvata u BiH s političkim vodstvom Hrvatske mora razgovarati na partnerskoj osnovi. To je jedini put.

• Konkretno?
- BiH je konstruirana u jednom mirovnom procesu, ali nije do kraja konstruirana kao država. To je i vama jasno, to je jasno i međunarodnoj zajednici. Znači da se traže ustavne promjene, pa su se odgagnale, pa se traže rješenja

kako do njih doći... To je proces u koji će biti uključeni svi relevantni politički čimbenici u svijetu, a onda će sigurno biti uključeni i Srbija i Hrvatska. Iz te faze mirovnog procesa moramo preći u fazu trajne konstitucije BiH, s čime se zapravo definira dobra i stabilna pozicija građana BiH, triju naroda. To je temeljno pitanje. Drugo, i Hrvati, a i Srbi i Bošnjaci dobivaju stabilnost u vlastitom susjedstvu. Bez tog procesa dogovaranja neće biti trajnog mira. To je stvar oko koje se mi moramo osjećati odgovorni, ne samo s pozicije odnosa prema Hrvatima u BiH, nego s pozicije odnosa hrvatske države prema susjedima. Daytonski proces se mora okončati konstitucijom BiH, što je zapravo i temeljni preduvjet da bi se svi zajedno što prije našli u Europskoj uniji.

• Planirate li u kampanji obići BiH?

- Ne. U BiH će biti u nekoliko navrata na skupovima koji se tiču gospodarstva. To su obveze koje sam preuzeo već ranije, ali samu kampanju neću voditi. Hoću da Hrvati u BiH imaju snažno političko i autentično vodstvo koje brani njihove interese, a u meni će imati čvrstog, ne mogu reći saveznika, jer taj odnos ne može biti samo saveznički. To je više od savezništva, to je odnos koji je emotivan prema vlastitom narodu.

• Vaša ocjena mandata aktualnog predsjednika Hrvatske Stjepana Mesića?

- Stjepan Mesić je u političkom smislu za Hrvatsku značio puno. On je nakon jedne stvarne političke izolacije s kraja devedesetih u kojoj se Hrvatska našla, izvukao zemlju iz izolacije i na međunarod-

Dvije bitne faze

Hrvatska je politika imala dvije bitne faze kada su u pitanju odnosi prema BiH. Dakle, razdoblje rata i oslobodilačkih borbi, onoga što se događalo u smislu slobode, i ta zajednička borba je u konačnici omogućila i mir na prostorima i Hrvatske i BiH.

Trajni mir

Hrvati, a i Srbi i Bošnjaci, dobivaju stabilnost u vlastitom susjedstvu. Bez tog procesa dogovaranja neće biti trajnog mira.

nom planu je doveo do činjenice da je danas nestalna članica Vijeća sigurnosti. Ne bih ulazio u procjene njegovog odnosa prema BiH. Ja nisam predsjednik Mesić. Dakle, moram sa svoje strane omogućiti da Hrvatska i BiH budu među najvažnijim međusobnim partnerima. To sam radio i dosad i nastaviti ću tim putem. Znači, kada sam sa stotinjak direktora prvi put došao u Sarajevo, tim potezom slomili smo podjelu BiH u tržišnom smislu.

Stvorili smo jedinstveni ekonomski prostor i time postigli najveći napredak za Hrvate u BiH.

• Može li Jadranka Kosor svojom politikom izvući zemlju iz krize?

- Mislim da Kosor ima silnu priliku, koju ne smije prokockati. Vjerujem i da neće. A to je činjenica da ona nije korumpirana političarka i da je vrlo energična. Za hrvatsku zemlju, koja nema izgrađene institucije sudstva u onoj mjeri koju smo mi željeli, to je iznimno važno. Druga stvar, mislim da ona pomaže dobiva i međunarodnu potporu, što je vrlo bitno jer Hrvatska ne može sama izići iz krize. Iz krize se neće izići preko noći, ali Kosor ima pretpostavke. Međutim, porez je ponovno išao putem podizanja prihodne strane proračuna, a to u Hrvatskoj nikad nije bio problem, jer je Hrvatski proračun rasao 35 posto u posljednjih tri godine. Dakle, prihodna strana nije problem. Problem je bio i ostao naš neracionalni način života i populizam koji se manifestirao kroz proračun. Primjerice, kada imate oca i majku koji djecu odgajaju s ljubavlju, ali strogo, uče ih da budu pristojni i dobro odgojeni itd., puno puta ta djeca nisu zadovoljna tog trenutka. Ljuta su što ih roditelji nisu pustili van i slično. Ali ta djeca kasnije u životu uspijevaju! A ona djeca kojoj roditelji daju sve, ona ne uspijevaju jer nisu spremna za borbu. Sve to isto tako vrijedi i za narod.

• Ako uđete na Pantovčak, što će vam biti primarni cilj na putu Hrvatske prema EU-u? Kakav biste Vi stav zauzeli prema neriješenim pitanjima?

- Hrvatska mora svojim građanima objasniti da EU nije spas sam po sebi. Mi smo živjeli u Jugoslavenskoj

federaciji, imali ste i Sloveniju i Kosovo, sutra ćemo biti dio EU-a, imat ćemo i Rumunjsku i Bugarsku, i Švedsku i Dansku... Dakle, ulazak u takvu zajednicu sam po sebi ne znači puno ako niste u stanju sebe razvijati i koristiti prednosti te zajednice. Danas je, recimo, puno teže nego u vrijeme ulaska Portugala. Manji su fondovi, više je frustracije u Europi, jer je teret proširenja pao na stare članice, koje imaju svoje probleme. Ekonomska kriza nije ujedinila Europu, nego je proizvela nekoliko ekonomskih politika. To je predkontekst u kojem će Hrvatska ići prema EU-u. Hrvatska mora još više raditi na privlačenju vrijednosti Europske unije jer cijeli smisao je da mi u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku... živimo kao u Lombardiji, Bavarskoj i slično. Nije smisao u tome da se samo nađemo u EU-u. Također, moramo cijeliti naše službenike, kao što Njemačka cijeni svoje, kao i radnike. Hrvatska je učinila najveći zločin onog trenutka kada je rad pretvorila u socijalnu kategoriju. Rad nije socijalna kategorija i mora se poštovati. Rad je vrijednost koja se na tržištu ostvaruje. Socijalna politika se može ostvariti u okviru brige za mlade, brige za bolesne i nemoćne. Važno je reći da ni mirovine nisu socijalna kategorija, nego je to kategorija kapitala. Ti pojmovi se kod nas polako mijesaju. Svjestan sam da smo izišli iz jednog sustava, izgrađujemo drugi, ali to se mora raščistiti.

• Vaša poruka Hrvatima ma gdje oni bili?

- Imam nekoliko poruka jer Hrvati žive u raznim dijelovima svijeta i u različitim okolnostima. Za Hrvate u Hrvatskoj je temeljno da kult raspodjele

moraju zamijeniti kultom rada. Jer u raspodjeli je uvijek onaj koji dijeli, a ne dijeli svoje, lažni prorok. To je temeljna poruka hrvatskom narodu u Hrvatskoj. Hrvatima u BiH poručujem da svoju budućnost moraju tražiti u okviru BiH, jer je BiH domovina hrvatskog naroda kao i Hrvatska. Hrvatima u dijaspori upućujem poziv da se vrate ako mogu i da svoje mlade šalju natrag. Jer, koliko god je bilo razočaranja, koliko god je bilo loših iskustava, ovu zemlju mogu izgraditi samo njezini građani. Nitko ovoj zemlji nije bliži od ljudi koji su iz nje ponikli. Hrvatski narod odumire. Godine 2050., kada na svijetu prema procjenama bude 11 milijardi ljudi, u RH će biti isto stanovnika koliko je bilo 1900. Ali će obrnuto proporcionalan biti odnos starijeg stanovništva i mladog. Ovak prostor će popunjavati neki ljudi koji će dovesti kapital. Ako mi ne budemo upravljali tim procesima, stvari će se mijenjati na način na koji mi ne bismo željeli. To ne može riješiti nitko nego mi sami. Indikativno je da većina Hrvata u svim dijelovima svijeta ima uspjeha. Zašto? Jer su talentirani, ali djeluju u organiziranim sustavima. Mi to nemamo. Taj organizirani sustav moramo sami izgraditi i u tom kontekstu je vrlo bitan taj poziv dijaspori. Bit će bolje onoliko koliko mi to sami uređimo. Na kraju, ne smijemo zaboraviti ni četvrtu skupinu Hrvata, a to su manjine u bližem i daljnjem susjedstvu o kojima Hrvatska mora također voditi posebnu brigu. Njima je poruka da će u Hrvatskoj uvijek imati potporu i neka budu ono što su bili i do sada. Ponos Hrvatske i spona s narodima i državama u kojima žive.